

Inleiding

In juni 2007 heeft het kabinet in het Beleidsprogramma *Samen werken, Samen leven* de belangrijkste doelen voor de periode tot 2011 gepresenteerd. Deze prioriteiten zijn thematisch geordend in zes 'pijlers': Internationaal (I), Kennis en Economie (II), Duurzaamheid (III), Sociale Samenhang (IV), Veiligheid en Respect (V) en Publieke Dienstverlening (VI).

De doelen die het kabinet in 2007 stelde, staan nog recht overeind. Wel zijn de omstandigheden waaronder deze doelen gerealiseerd moeten worden, sterk veranderd door de wereldwijde economische crisis. In het voorjaar van 2009 heeft het kabinet een pakket maatregelen gepresenteerd om de crisis te bestrijden en de economie te stimuleren. Deze maatregelen krijgen hun beslag in 2009 en in 2010.

Het kabinet heeft de afgelopen twee jaar veel nieuw beleid op de rails gezet. In de begroting 2010 staan de uitvoering daarvan en het boeken van resultaten dan ook centraal.

Dit overzicht brengt per pijler in vogelvlucht de belangrijkste kabinetsplannen voor 2010 in beeld. Meer informatie is te vinden op de websites van de verschillende departementen.

Pijler I - Internationaal

De grootste problemen van deze tijd – de economische crisis, het klimaatprobleem, internationale veiligheid – kunnen alleen samen met andere landen worden aangepakt. Daarom wil Nederland een actieve internationale en Europese rol blijven spelen.

Economische crisis

Nederland wil de wereldwijde crisis aangrijpen om noodzakelijke wijzigingen aan te brengen in het internationale financiële systeem en de internationale financiële organisaties. Een sterke internationale financiële architectuur bevordert stabiliteit en groei. Nederland blijft dit proces krachtig ondersteunen en zet zich ook in voor een open en eerlijk handelsstelsel.

Klimaat

Ook om de klimaatproblematiek aan te pakken, is internationale samenwerking hard nodig. In december 2009 vindt in Kopenhagen de wereldwijde klimaattop plaats. In 2010 moeten de resultaten daarvan worden uitgewerkt.

Binnen de Europese Unie zijn al scherpe doelen afgesproken om de CO₂-uitstoot terug te dringen. De Europese landen zijn zelfs bereid de uitstoot van broeikasgassen tot 2020 met 30% terug te brengen ten opzichte van het niveau van 1990, mits er een evenwichtig internationaal akkoord wordt gesloten.

Ontwikkelingssamenwerking

Op het gebied van ontwikkelingssamenwerking staan de Millennium Ontwikkelingsdoelen centraal. De lidstaten van de Verenigde Naties zijn deze doelen in 2000 overeengekomen om de armoede in de wereld tot 2015 flink terug te dringen. Hoewel er vooruitgang is geboekt, is die op een aantal terreinen te weinig. Nederland wil maximaal bijdragen om de achterstanden weg te werken en de doelen te realiseren.

Defensie

De Nederlandse krijgsmacht levert, vaak in multinationalaal verband, een belangrijke bijdrage aan de internationale vrede en veiligheid. Tot augustus 2010 worden doorlopend ongeveer 1850 Nederlandse militairen ingezet in Afghanistan, van wie 1400 in Uruzgan. Ook in andere delen van de wereld, zoals Bosnië-Herzegovina en Somalië (operatie tegen piraterij), zijn Nederlandse militairen actief.

Meer informatie:

- Beleidsagenda ministerie van Buitenlandse Zaken
- Beleidsagenda ministerie van Defensie
- Beleidsagenda ministerie van Financiën
- Beleidsagenda ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Pijler II: Kennis en economie

De mondiale economische crisis raakt de open economie van Nederland stevig. Het kabinet wil de komende tijd benutten om Nederland klaar te maken voor een krachtig herstel zodra de wereldhandel weer opleeft. Onderwijs, kennis, innovatie en (verantwoord) ondernemerschap zijn belangrijke bronnen van economische groei.

Onderwijs, kennis en innovatie

Het kabinet wil de ontwikkeling van onderwijs, kennis en innovatie op termijn tenminste op het niveau van het OESO-gemiddelde brengen. In deze tijd is dat moeilijk, want de crisis zet publieke en private investeringen in onderzoek en ontwikkeling onder druk. Daarom heeft het kabinet in het voorjaar in het Aanvullend Beleidsakkoord extra geld vrijgemaakt voor kennis en innovatie.

Het is nu bijvoorbeeld fiscaal extra aantrekkelijk om onderzoekers en uitvinders in dienst te hebben (Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk). Ook kunnen bedrijven met grote omzetzakkingen tot 2011 hun kenniswerkers tijdelijk uitleenen aan universiteiten en TNO, zodat ze behouden blijven voor Nederland. Verder investeert het kabinet in het tegengaan van uitval op hogescholen en universiteiten.

Administratieve lasten en regeldruk

Het kabinet vermindert de regeldruk en verbetert de dienstverlening voor ondernemers. In 2011 moeten de administratieve lasten zijn teruggebracht met 25% (ten opzichte van 2007). In 2010 worden het loonstrookje en een aantal betalingsregelingen (o.a. vergoedingen door werkgevers) versimpeld.

Het kabinet neemt voor de crisisbestrijding in 2010 extra maatregelen om de regeldruk voor ondernemers merkbaar te verlichten. Zoals het laten vervallen van de verplichting voor ondernemers om bij tal van vergunningaanvragen steeds uittreksels van de Kamer van Koophandel aan de overheid te moeten leveren.

Infrastructuur en mobiliteit

De staat van de infrastructuur bepaalt mede of Nederland spoedig kan profiteren van economisch herstel. Het kabinet investeert daarom in 2010 extra in infrastructuur en innovatie. In het Aanvullend Beleidsakkoord is geld beschikbaar gesteld voor extra werkzaamheden en voor het versneld uitvoeren van projecten.

Het kabinet laat onderhoudswerkzaamheden aan bruggen, wegen vaarwegen, sluizen en binnenhavens eerder dan gepland uitvoeren. De Crisis- en herstelwet maakt procedures voor de aanleg van een aantal wegen en spoorlijnen sneller en eenvoudiger. Verder geeft het kabinet prioriteit aan onder meer openbaar vervoer in de regio en komt er extra geld beschikbaar voor bijvoorbeeld de grootschalige introductie van elektrische auto's in Nederland.

Meer informatie:

- Beleidsagenda ministerie van Economische Zaken
- Beleidsagenda ministerie van Verkeer en Waterstaat
- Beleidsagenda ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Pijler III – Duurzaamheid

Het kabinet wil concrete stappen zetten op weg naar een duurzamere samenleving. Duurzaamheid zit in de vezels van het kabinetsbeleid; zo is van de 6 miljard euro aan stimuleringsmaatregelen voor 2009 en 2010 meer dan 30% duurzaam. Speerpunten zijn klimaat, water, natuur en landbouw, woningbouw en de inrichting van Nederland.

Klimaatverandering

Het kabinet zet zich zowel op internationaal (zie Pijler I) als nationaal niveau in om klimaatverandering tegen te gaan. Het project Schoon en Zuinig is erop gericht de ambitieuze doelen voor energiebesparing en reductie van de uitstoot van broeikasgassen te realiseren.

Door de klimaatverandering stijgt de zeespiegel. Er wordt gewerkt aan een veelomvattend Deltaprogramma om Nederland ook op lange termijn tegen het stijgende water te beschermen. In het voorjaar van 2009 heeft het kabinet verder besloten geld voor kustversterking eerder dan gepland in te zetten.

Landbouw, natuur en dierenwelzijn

Het kabinet werkt in 2010 verder aan een duurzame en innovatieve agrarische sector en aan behoud van biodiversiteit. Ook brengt het kabinet in 2010 de eerste ‘Staat van het Dier’ uit, waarin voortaan jaarlijks inzicht wordt gegeven in de stand van zaken bij dierenwelzijn. Nederland is het eerste land in Europa dat een dergelijke monitoring opzet.

Woningbouw

Door de economische crisis loopt de bouw van nieuwe woningen terug. Daarom heeft het kabinet besloten tot een pakket stimuleringsmaatregelen dat in 2009 en 2010 resultaat moet opleveren. Een van de maatregelen is het stimuleringsbudget bouw, waarmee belangrijke projecten die door de crisis in gevaar komen, toch kunnen doorgaan.

Mooi Nederland

Het kabinet werkt verder aan een mooi en duurzaam ingericht Nederland waar het prettig wonen, werken en recreëren is en dat internationaal kan concurreren. Ook wordt in 2010 gewerkt aan plannen om een Olympische Hoofdstructuur te ontwikkelen, in verband met de ambities in het Olympisch Plan 2028.

Meer informatie:

- Beleidsagenda ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
- Beleidsagenda ministerie van Verkeer en Waterstaat
- Beleidsagenda ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit
- Beleidsagenda programmaministerie voor Wonen, Wijken en Integratie.

Pijler IV: Sociale samenhang

Het kabinet wil de sociale samenhang, de kracht en de kwaliteit van de Nederlandse samenleving versterken. Een samenleving waarin iedereen de kans krijgt mee te doen, waarin iedereen wordt gewaardeerd en waarin ieders talent wordt benut.

Participatie arbeidsmarkt

In 2010 zullen de gevolgen van de crisis voor de arbeidsmarkt zichtbaarder worden. De werkloosheid zal in 2010 naar verwachting oplopen tot 8%, tegen 4% in 2008. Behoud en herstel van werk staan voor het kabinet voorop. Het uitvoeren en goed volgen van de crisismaatregelen (onder andere deeltijd-WW, mobiliteitscentra, actieplan jeugdwerkloosheid) zijn daar een belangrijk onderdeel van.

Belangrijke doelen voor het kabinet blijven arbeidsparticipatie verhogen en het functioneren van de arbeidsmarkt verbeteren. Voorkomen moet worden dat wanneer de economie weer aantrekt die snel weer vastloopt door een gebrek aan gekwalificeerde arbeidskrachten en moeizaam functioneren van de arbeidsmarkt.

Onderwijs

Het kabinet wil de kwaliteit van onderwijs verbeteren. Ook in 2010 investeert het kabinet in de positie van leraren (beloningen, kwaliteit hbo-lerarenopleidingen) Andere prioriteiten zijn het reken- en taalonderwijs en het voorkomen van schooluitval.

Daarnaast trekt het kabinet geld uit voor instellingen in het middelbaar beroepsonderwijs, onder andere voor de invoering competentiegericht onderwijs, aanpak jeugdwerkloosheid, leerwerkplicht. Voorts ligt in 2010 de nadruk op het verder invoeren van de maatschappelijke stage.

Jeugd en Gezin

In 2010 heeft het merendeel van de gemeenten een Centrum voor Jeugd en Gezin, waar ouders en kinderen terecht kunnen met hun vragen over opvoeden en opgroeien. Instellingen verbeteren de afstemming van hulpverlening aan kinderen met risico's.

Verder krijgt ieder kind dat in Nederland wordt geboren een digitaal dossier jeugdgezondheidszorg. Dit dossier bevat informatie over het kind, de gezinssituatie en de omgeving. De wachtlijsten in de jeugdzorg moeten zijn weggewerkt, zodat alle kinderen de zorg die ze nodig hebben binnen negen weken krijgen.

Wijken, steden en regio's

In 2010 gaat het kabinet door met de uitvoering van de overeenkomsten met de achttien betrokken gemeenten om de veertig aandachtswijken te verbeteren. Ook investeert het kabinet in vele andere wijken (inzet 40+ wijkenbudget). Verder wil het kabinet perspectief bieden aan gebieden waar de bevolking terugloopt en start het nieuwe stedenbeleid 2010-2014.

Inburgering

Het kabinet streeft vanaf 2010 naar gemiddeld 60.000 inburgeringstrajecten per jaar, waarvan in 2010 60% uitgevoerd in gecombineerde trajecten (taalverwerving en werk/opleiding) en vanaf 2011 80%. Het is daarom belangrijk dat de gemeenten hun bij wet verankerde regierol waarmaken en de uitvoering tot een succes maken.

Gezondheidszorg

Het kabinet wil de kwaliteit van de zorg zichtbaar verbeteren, met meer zeggenschap en

keuzevrijheid voor de patiënt. Tegelijk moet de zorg – zowel langdurig als curatief - betaalbaar en toegankelijk blijven. De nadruk van het beleid voor kortdurende zorg, zoals huisartsenzorg, ligt in 2010 op:

- de betaalbaarheid van de zorg (doelmatigheid);
- prestatiebekostiging (een duidelijke relatie tussen de behandeling en de prijs ervan);
- solidariteit (aantal onverzekerden en wanbetalers sterk verminderen).

Het preventiebeleid bestaat onder meer uit campagnes waarmee vooral opvoeders en jongeren gewezen worden op de noodzaak van een gezonde levensstijl. Een wijziging van de Drank- en Horecawet en verscherpt toezicht ontmoedigt het gebruik alcohol door jongeren.

Meer informatie:

- Beleidsagenda ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Beleidsagenda ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Beleidsagenda programmaministerie voor Jeugd en Gezin
- Beleidsagenda programmaministerie voor Wijken, Wonen en Integratie
- Beleidsagenda ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Pijler V – Veiligheid en respect

Het kabinet werkt aan een samenleving waarin mensen zich veilig, vertrouwd en met elkaar verbonden voelen en waarin wederzijds respect de norm is. Een samenleving met minder criminaliteit, minder sociale overlast en minder verloedering.

Respect

Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van burgers zelf om op een goede manier met elkaar om te gaan. Het is de taak van de overheid om regels te handhaven, het goede voorbeeld te geven en beleid in gang te zetten dat bijdraagt aan een respectvolle samenleving.

Het kabinet heeft al verschillende initiatieven genomen, zoals buurtbemiddeling en gedragscodes stimuleren in buurten, op scholen en sportverenigingen, discriminatie bestrijden en asociaal gedrag in het verkeer tegengaan.

Agressie tegen mensen met een publieke taak

Een respectvolle houding is bij uitstek nodig tegen mensen met een publieke taak, zoals politiemensen, ambulancepersoneel en medewerkers in het openbaar vervoer. Het kabinet vindt geweld tegen hen onacceptabel.

Het kabinet werkt aan een stevige aanpak, met het accent op een hoge pakkans, een snel vervolg op de aangifte en een hogere strafeis. Ook wordt de schade op de dader verhaald.

Tegengaan criminaliteit, overlast en radicalisering

Het kabinet heeft als doel de criminaliteit met 25% terug te brengen. Uit verschillende cijfers blijkt dat de criminaliteit daadwerkelijk afneemt; steeds minder mensen worden slachtoffer van een misdrijf. Er blijven ook verbeterpunten, bijvoorbeeld sociale overlast en verloedering.

Het kabinet kiest bij de aanpak van criminaliteit voor een combinatie van preventie en handhaving. In het project 'Veiligheid begint bij voorkomen' werken verschillende ministeries samen om via opvoeding, scholing, werk, een gezonde economie en leefbare wijken bij te dragen aan een veiliger samenleving.

Voor betere handhaving en oplossing van misdrijven worden voor eind 2010 bij de regionale korpsen en het Korps Landelijke Politiediensten 375 extra forensisch assistenten aangesteld. Ook wordt gestreefd naar 500 extra wijkagenten in 2011, waarvan 375 al eind 2010 actief moeten zijn. De politie kan betere prestaties leveren door samenwerking tussen de regionale politiekorpsen. Veel bedrijfsvoeringstaken worden op landelijk niveau gebundeld. Meer blauw op straat, minder achter het bureau, is het motto.

In 2010 worden nieuwe stappen gezet om polarisatie en radicalisering tegen te gaan. Daarbij staat de lokale aanpak centraal. Ook wordt dierenrechtenextremisme met bestuurlijke en strafrechtelijke instrumenten bestreden.

Meer informatie:

- Beleidsagenda ministerie van Algemene Zaken
- Beleidsagenda ministerie van Justitie
- Beleidsagenda ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Beleidsagenda programmaministerie voor Jeugd en Gezin.

Pijler VI – Publieke dienstverlening

Het kabinet wil dat de overheid de burger centraal stelt; een overheid die functioneert als bondgenoot van de samenleving. Ook zet het kabinet zich in voor een divers, hoogwaardig en toegankelijk aanbod van kunst, cultuur en media. Het kabinet wil verder het asiel- en terugkeerbeleid verbeteren.

Verbetering functioneren overheid

In 2008 gaven burgers de overheid een kleine 7 voor publieke dienstverlening. Dat cijfer moet omhoog. Om dat te bereiken, worden onder meer digitale middelen gebruikt. Het doel is dat burgers meer gemak en minder last ondervinden van de overheid. Ook de vermindering van administratieve lasten voor burgers blijft een speerpunt van het kabinet. In 2010 moeten de tien meest in het oog springende knelpunten zijn opgelost.

De Nederlandse grondwet is in 1983 geheel herzien, maar sindsdien is veel veranderd op het gebied van grondrechten en het internationale recht. Daarom is de staatscommissie Grondwet ingesteld, die in de zomer van 2010 adviseert over eventuele wijzigingen in de Grondwet.

Cultuur en media

In 2010 wordt verder gewerkt aan een hoogwaardig cultureel aanbod dat voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk is. Het kabinet levert hieraan onder meer een bijdrage door de oprichting van het Nationaal Historisch Museum. In 2010 wordt ook de Erkenningwet van kracht. Hierin zijn regels vastgelegd voor de erkenning en financiering van de publieke omroepen.

Het kabinet heeft ook aandacht voor de perssector, die onder druk staat door dalende oplagen en teruglopende advertentie-inkomsten. Er wordt onder meer geld beschikbaar gesteld aan het Stimuleringsfonds voor de Pers om innovatie binnen pers en journalistiek te stimuleren.

Asiel- en terugkeerbeleid

Het kabinet werkt er hard aan om de toelatingsprocedure te stroomlijnen, zodat deze een stuk korter kan worden. Ook worden maatregelen genomen om de effectiviteit van het terugkeerbeleid te vergroten.

Koninkrijksrelaties

De gemaakte afspraken over de nieuwe bestuursstructuur van de Nederlandse Antillen worden uitgevoerd. Curaçao en Sint Maarten zetten stappen op weg naar hun nieuwe status als land, Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden ‘openbaar lichaam’ binnen het Nederlandse staatsbestel.

Meer informatie:

- Beleidsagenda ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Beleidsagenda ministerie van Justitie
- Beleidsagenda ministerie van Financiën
- Beleidsagenda ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap